

DOMOVINA

Izhaja 5., 15. in 25. dan vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrsté. Velja za celo leto 2 gld., za pol leta 1 gld., za četrť leta 50 kr. Naročnina naj se pošilja: Upravništvu „Domovina“ v Celji.

Vabilo na naročbo.

Slovenski Štajer je vsekako mnogo pripomogel za duševni in politični preporod slovenskega naroda. Nekdaj se je zlasti v Mariboru osredotočevalo duševno življenje štajerskih Slovencev. Ondu se je osnoval „Slovenski Narod“ in zbiral okrog sebe najboljše slovenske može tedanjega časa. Ko se je „Slovenski Narod“ preselil v Ljubljano, je Maribor dobil drug slovenski politični list. Vzlic temu pa moramo priznati, da je Maribor dokaj stesnil pomen za štajersko Slovenstvo. Ondu ni več nekdanjega živahnega narodnega življenja, kot je bilo nekdanj, reč je nekako otrpnila.

Duševno središče štajerskih Slovencev je prešlo od Drave v Celje ob Savinji. Tukaj imata tudi prva južnoštajerska denarna zavoda svoj sedež, zadnji čas deluje tudi več narodnih društev in tu je zbrano precej odličnega narodnega razmišljanja. Napredek Slovenstva v Celji najbolje dokazuje jasen strah naših nasprotnikov, da to mesto zgubi mejnarodni značaj. Celje je tudi že zaradi tega nekako središče slovenskega Štajerja, ker se ondu nahaja okrožno sodišče in notarska zbornica za ta del dežele.

Da tako, za slovenski razvoj važno mesto, več ni moglo ostati brez vsacega slovenskega lista, je naravno in zagadel se je osnovala „Domovina“. V to je bilo treba mnogo žrtv, a tega se ni ustrašilo niti uredništvo, ne založništvo. Z odločnostjo in požrtvovalnostjo se je poprijelo dela in list je napredoval. Postajal je vedno raznovrstnejši po veljavi in večji po svojem okrogu. Sprva je izhajal le dvakrat v mesecu, zadnja leta pa trikrat mesečno.

Slišale so se želje od raznih krajev, da bi se list premenil v tednik, kajti potem bi našemu ljudstvu prinašal berila za vsako nedeljo. Mi bi bili gotovo radi izpolnili želje svojih naročnikov, a to je združeno z raznimi težavami. List, ki bi izhajal vsak teden, mora biti kolekovan, kar stane za vsacega naročnika 52 kr. na leto, poleg tega se pa povečavajo še stroški za uredništvo, tisk, razpošiljanje in poštnino. Vendar smo se odločili letos poskusiti s tednikom. „Domovina“ bode od novega leta naprej izhajala vsaki petek, tako, da jo bodo imeli vsi naročniki do nedelje v rokah.

Seveda moramo nekoliko povišati ceno listu in bode odslej veljal za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Povišanje cene ne bode znatno, a zato bode pa list prinašal tudi več in mnogovrstnejšega berila.

Mogoče bode nekateri misliti, če nam ostanejo zvesti dosednji naročniki in nam še kaj novih pridobe. Če vsak naročnik pridobi le jednega, se število naročnikov podvoji in mogoče bode nam kaj več storiti za list.

Ker bodelist potreboval več gradiva, obračamo se do svojih dosedanjih g. sodelavcev in prijateljev, da nam v bodoče ne odreko podpore. Posebno naj nam hitro sporočajo, kar po dopisnicah, katere pošljemo vsim onim, ki žele poročati, kaj je novega po naši domovini. List je le potem zanimiv, če prinaša hitro in mnogo, mnogo novic. Zato so uredniku potrebni dopisovalci iz vseh krajev. Stroške za dopisovanje bodedo radi gospodom dopisnikom povrnili.

Potreba povečanja slovenskega lista v Celji je pa zlasti v sedanjem času velika. Naša narodnost na Štajerskem še davno ni povse utr-

jena. Nasprotniki slovenskega naroda še nikdar niso bili tako nestrpni, kakor so sedaj. Osnova dvojezične gimnazije v Celji jih je grozno razburila. Zbirajo sedaj vse svoje moči proti nam. Ne le južnoštajerski Nemci in nemškutarji, temveč tudi gornještajerski Nemci z vsemi silami delujejo proti nam. Zato pa moramo mi vedno buditi slovenski narod na odpor, razširjati narodno zavest do zadnje slovenske vasi. Važno nalogo pri tem pa ima baš časopisje.

Slovenski deželni poslanci nastopili so prisiljeni po izzivanju štajerskih Nemcev, pot vzdržne politike. Ne ve se, kdaj bode mogoče jim zopet povrniti se v deželni zbor v Gradec. Ker torej nimamo zastopnikov v deželnem zboru, ki bi našim nasprotnikom s svojimi govori klicali v zbornici naše težnje in zalezovali njih krivico, je to dolžno storiti časopisje, da svet javi, kaka krivice se nam na Štajerskem gode.

Prihodnje leto bode za Slovence velicega pomena. Dvomiti ni, da bode vlada skušala Slovence spraviti v deželni zbor. To bode pa mogoče samo, ako nam Slovincem dá kako jamstvo, da se nas ne bode tako žalilo, kakor se je do sedaj v deželnem zboru, in se nam omogoči narodni razvoj, tako, da ne bodemo v vsem odvisni od Nemcev. Ker pa več ljudij več vidi in več ve, je dobro, da se že poprej dobro prevdari, pod kakimi pogoji bi Slovenci šli v deželni zbor. Zato je pa potrebno, da se poprej stvar vsestransko razpravlja in za to pa lahko služi časopisje, kjer se vsa stvar poprej lahko vsestransko obdeluje, da bodo naši narodni zastopniki imeli navod, kako jim je postopati.

Češkonemška sprava se je bila popolnoma nesrečila, mnogo je tem bilo krivo to, da se je

LISTEK.

Popotni spomini.

Govorila pri zborovanju „Učiteljskega društva za celjski in laški okraj“ dne 14. julija 1895, Melanija Sittig, učiteljica v Trbovljah.

Prečastiti tovariši in tovarišice.

Čitali ste morda v oni znani stalni rubriki naših pedagoških listov, da mi je bila podeljena za preteklo šolsko leto služba na avstr. ogr. šoli v Carigradu. Druzega septembra leta 1893. zapustila sem Trst, ter stopila na krov parobroda „Minerva“. Vožnje, ki je bila jako prijetna, kajti imeli smo večinoma krasno jesensko vreme, vam žalibog ne morem popisati natančno; obširna ta tvarina se pač ne da spraviti v ozki okvir, kratkega, komaj polurnega predavanja. S posebnim veseljem se spominjam še vedno one krasne, pristno italijanske noči — in o krasoti južnih noči prebivalci meglenega severa pač nimamo nikacega pojma — ko se je „Minerva“ usidrala pred luko mesta Brindisi. Prebivalci so obhajali očitno kako morsko veselico in sijajno razsvetljeno pristanišče iz katerega je izkipelo vsak trenutek neštevilno raznobojnih, iskrečih raket, nudilo je nam strmečim popotnikom v istini nenačuden pogled nepopisne, čarobne krasote. — Radi kvarantene (v severnih

provincijah našega cesarstva je razsajala baje kolera) nam je bilo prepovedano stopiti iz ladje. Nikjer nisem obžalovala te prepovedi tako zelo, ko v slavnoznani luki Pirej. Pirej je dandanes veliko, jako živahno mesto z lepimi, elegantnimi poslopji in z velikanskim prometom. Atiška ravan je popolnoma gola — pravo kamenito morje, ki pogreša vsakterega rastlinskega kinča — in vendar preneseti človeka prirodna lepota teh zgodovinskih tako važnih pokrajin. V ozadji se vzdiguje v jako slikovitem položaji mesto Atene in pa staroslavna Akropola, stožcu podoben popolnoma gol grič, na katerem se z daljnogledom razločujejo prav dobro ostanki nekdanje grške slave in umetnosti. — A vse prirodne lepote, ki jih je zrl, vsi zanimivi dogodki zginejo človeku iz spomina, ko se bliža luki carigradski. Prihod v Carigrad je v istini nepopisne lepote in ni ga morda človeškega srca, tako okamnelga, da bi ga ne očarala ta divna krasota. Popotniki-pisatelji vseh narodov opisujejo z živimi, z gorečimi besedami neizrečno lepo lego stolice turške. Fracoski pisatelj Chatanbriand trdi, da je pogled na Carigrad sploh najlepši, kar se jih človeku ponuja na svetu in prav tiste misli je Lord Byron, ki je obhodil vso Evropo in najlepše dežele azijske. Glejte, gospoda moja, jaz sem to, kar imenuje Nemeč „eine Naturschwärmerin“; vže pred svojim izletom v Carigrad so mi bile znane

natančno ali površno malone vse avstrijske provincije; videla sem torej že obilo krasnih prirodnih prizorov, a še vselej sem našla besedo, da sem primerno izrazila svoja čuvstva, svoje veselje ali strmenje. A v pričo staroslavnega Bizanca pošla mi je beseda in molče sem zrla v ta velikanski svetozor, ki spominja človeka po svojej čarobnej lepoti domišljenih pravljic iz „Tisoč in jedna noč“. Ko bi me bil kak hudomušen sopotnik vprašal v tistem trenutku, „Gospica, kaj pa gledate práv za prav?“ gotovo bi bila odgovorila odkritosrčno: „Ne vem!“ Človek le čuti naravni nagon, da je, rekla bi po kaki čarodejni sili prestavljen v nov, popolnoma drugačen in neznan svet in dvomno se vpraša: „Je-li istina ta prečudna krasota, ki te obdaja, ali so to le sanje razgrete domišlije, sanje, ki že prihodnji trenutek razpadejo v nič?“

Besede, s katerimi smo navajeni opisovati naša večinoma tako dolgočasna moderna mesta pač ne zadostujejo, da bi vam z njimi slikala podobo, ki se nuja zavidanja vrednemu zemljanu; kateri se stoječ na krovu svojega parobroda, bliža toliko opevanej stolici turški, a vendar hočem podpirati domišlji vošo s kratkim popisom divne te lege. Predstavite si tedaj Bospor, ono morsko ožino, široko k večjemu kaka dva km., ki veže Marmarsko in Črno morje in ki loči Evropo od Azije. Prisodši iz Marmarskega morja

sklepalo le mej malobrojnimi osebami pri tajnih posvetovanjih in sijajnih banketih. Pozabilo se je bilo, da ima narod češki tudi pri tem nekaj besede. Ko je stvar prišla v javnost, se je pa uprl narod in vse delo se je razdrlo. Ko bi se pa bila stvar poprej v javnosti razpravljala, bi pa sprava, ako bi se bila sklenila, bila imela trajno podlago in bi ne bila ostala le v zapisnikih. Ravno tako je pa potrebno, da se tudi pogoji, pod katerimi je na Štajerskem mogoče spravo z Nemci, poprej dobro pretresejo in se sliši več mnenj.

Kakor do sedaj bode „Domovina“ tudi v bodoče bavila se z različnimi gospodarskimi in političnimi vprašanji, ker narodnogospodarski napredek je v tesni zvezi s političnim. To bode tudi potrebno, kajti pričakovati je, da se bodo naši postavodajni zastopi pečali še letos z različnimi gospodarskimi vprašanji. Da morejo pa narodni zastopniki pri takih prilikah zastopati potrebe in želje prebivalstva, je potrebno, da jih poznajo. Časopisje pa je najboljše sredstvo, da se v njem razkrivajo razumenja.

Časopisje je velike važnosti za duševno vzgojo in napredek vsacega naroda. Množica ljudstva ne more popolnovati svoje omike iz raznih knjig, v to ji služijo časopisi, ki razna vprašanja pretresavajo v času primerni obliki. Vidno je, da je naloga časopisja raznovrstna in „Domovina“ si bode prizadevala, da v novem letu popolnoma zadosti tej svoji nalogi.

Skupno delovanje omogočilo nam bode spolniti vse dane obljube; zato pa se obračamo še jedenkrat do vsih naših podpirateljev s prošnjo, da nas tudi v prihodnje podpirajo in do vsih naročnikov, da razširjajo list, želeč vsim vesele božične praznike in srečno novo leto!

Uredništvo in upravništvo „Domovine“.

Občni zbor „Slovenskega političnega društva“.

„Slovensko politično društvo“ je imelo v Mariboru dne 22. t. m. v čitalnični dvorani svoj občni zbor, h kateremu je prišlo precejšnje število udov iz raznih krajev slovenskega Štajerja, med njimi vsi gg. državni in deželni poslanci, preč. gg. kanonika dr. Križanič in dr. Mlakar i. dr. Predsedoval je preč. g. kanonik in državni poslanec dr. Gregorec, ki je društvu naznanil enoglasniklep slovensko-štajerskih deželnih poslancev, da ne grejo nazaj v štajerski deželni zbor, ki se snide 28. t. m. Društvo je z burnimi klici „živili!“ pozdravljalo ta sklep, ki pač ne more biti drugačen, dokler nam Nemci v Gradcu ne priznavajo nobenih narodnih pravic.

O političnem stanju je govoril g. dr. Gregorec in razložil položaj naš v bodoči nagodbi z Ogersko kraljevino ter naglašal, da morajo Ogr

imate na desno roko azijsko, na levo evropsko obrežje. Komaj je priplula vaša ladja z Marmarskega morja v Bospor, že se vam odpre na levi strani reki podoben morski zaliv ali rokav, ki seče Bospor malone pravokotno in sega kakih 7 km. daleč v evropsko celino svetoznani Zlati rog. Na onem, poluotoku, ali recimo na onem trikotniku evropske kopnine, katerega omejuje Zlati rog in Marm. morje, se razprostira na sedmih gričih sedanji turški Stambul, nekdanji grški Bizanc, „Roma nova“ cesarja Kostantina. Vrh tega trikotnika — ostanimo pri tem primeru — je porasel s temnimi, visoko v nebo strmečimi cipresami, iz katerih kipi tu in tam marmornato-belo zidovje palač in džamij, ter se imenuje turški „Serai-burnu“, nemški „Serai-spitze“ po takozvanem starem Seraju itd. nekdanjem bivališču turških sultanov. V trenutku ko je priplul parobrod do tega kraja, razvija se pred vami mahoma nepopisna panorama turške stolice v vsej svojej divnej krasoti. Pred vami se leskeče v jutranjem svitu Zlati rog, na severnem bregu Zlatega roga in spodnjega Bospora, torej turškemu Stambulu ravno nasproti se vzdiguje amfiteatralno Pophane, Galata, Pera in druga, večinoma od Evropejcev zasedena predmestja; za vami, ustju Zlatega roga nasproti, se vzpenja od morskoga obrežja do pobočja gore Bulgurlu turško mesto Skutari, čegar mnogo-

v prihodnje več plačevati, ko so do sedaj plačevali k skupnim državnim potrebam. Kajti Ogr so v dobi dualizma obogateli, drugo cesarstvo je obožalo. Ogr laže in boljše svoje pridelke prodajajo, ko mi. Naše vino, naše zrnje, naše svinje in živina ne gredo v denar, ker nam škoduje na dobro Ogrom večinoma skoz Reko dovažano italijansko vino, ogrsko žito in ogrska živina.

Glede razmerja slovenskih državnih poslancev med seboj je bila sprejeta od g. dr. Rosina iz Ljutomera nasvetovana resolucija, da naj vsi slovenski državni polanci postopajo skupno za koristi našega naroda in naj porabijo svoj upliv v to, da bodo poslovali državni uradi, posebno tudi politične oblasti (okrajna glavarstva) tako, da jim bode mogoče zaupati.

G. profesor in državni poslanec Robič je poročal, da iznaša društven imetek 56 gl. 28 kr. Ta se je s pobiranjem udnine med zborovanjem pomnožil za 41 gl. in iznašal torej potem 96 gl. 28 kr.

Sklenilo se je pobirati udnino po poverjenikih in poštnohranilničnih položnicah, kakor so priporočali gg. D. Hribar dr. Pipuš ter dr. J. Dečko.

Za glasila društvu so se določili časopisi, „Slovenski Gospodar“ in „Südsteierische Post“ v Mariboru ter „Domovina“ v Celju.

Novi odbor društvu se je izvolil tako-le: predsednik, preč. g. dr. Gregorec, državni poslanec; odborniki: preč. gg. kanonika dr. Križanič in dr. Mlakar, potem gg. dr. Radey, prof. Robič, dr. Glančnik, vsi v Mariboru, dr. Jurtela v Šmarji pri Jelšah, dr. Serbec, dr. Dečko in Dragotin Hribar v Celji; namestniki: gg. F. Korošec in dr. J. Glaser v Mariboru, notar L. Baš v Celji.

Pri konstituiranju odbora je bil izbran podpredsednikom g. dr. Radey, blagajnikom g. prof. in poslanec Robič, tajnikom pa Dragotin Hribar v Celji.

Po nasvetu g. dra. Jurtela izrekla se je zahvala slovenskim časnikom za branitev naših pravic. Gg. L. Baš in dr. Pipuš sta prosila društvenike, naj se vsak v svojem delokrogu poteguje za dejansko izvrševanje ravnopravnosti pri uradih, da se odpravi postopanje nekaterih državnih uradnikov, ki ne smatrajo pripadnosti k slovenski političnonarodni stranki ravno tako upravičene kakor glede nemške stranke.

Proti koncu je preč. g. kanonik dr. Mlakar naglaševal, da se je pri zborovanju in političnem delovanju Slovencev na Štajerskem doseglo in vzdigavalo sporazumljenje na vse strani, torej bodimo tudi zanaprej složni proti vladi, složni med seboj. Živahna pohvala je sledila lepemu govoru.

Potem je g. kanonik in poslanec dr. Gregorec zaključil zborovanje in društvo je na njegov poziv presvetlemu cesarju zaklicalo navdušeno trikrat „živio!“ v zahvalo za odobrenje zakonov, ki Slovencev dovoljujejo politično delovanje v svoj prosteph in blagostan.

brojna poslopja so živo odlikujejo od temnozele-nega, nedoglednega cipresnega gaja v ozadji. Ravno pred mestom stoji na trdnej skali sredi kipečega valovja svetilnik, snežnobel, kakih 50 m. visok stolp, pri Frankih takozvani „Leandrov stolp.“

Trenutki tedaj, ko plove parobrod počasi okolo že imenovanega „Serai-Burnu“, so tisti, o katerih pravi laški pisatelj De Anicis: „Kralji in knezi, mogotci in bogataši v tem trenutku vas obmilujem; ta moj prostor na parobrodu velja več, ko vsi vaši zakladi in niti jednega pogleda bi ne prodal za celo cesarstvo.“ — Komaj se je usidrala „Minerva“ že je bilo okoli nje vse polno čolnov in čolničkov — bark in kajikov, kakor pravijo tam. Rekla bi, z mačjo spretnostjo splezajo veslači, barkadži in kajikči — na krov ter se skušajo polastiti glasno kričeč popotnikov in njih prtljage. Mene je čakal s pripravno barko tovariš iz avstr. šole. Peljala sva se v turško duano, jako umazano poslopje ob morsk obali, kjer se je vršil še precej hitro pregled moje prtljage. Ko stopiva iz duane naju obsuje cela jata hamalov v živobojnih, slikovitih oblekah. Hamali, po naše rečeno postreščki, so večinoma Armenci majhne a čokaste postave in po naših mislih kar neverjetno močni.

Po ozkih, strmih ulicah galatskih se popenjamo zdaj gori v Pero. Prva stvar, ki je zbudila mojo posebno pozornost, bili so — ne po-

Nov poselski red za Štajersko.

List za aro (likuf).

Ni je menda naprave na svetu, ki ne bi imela kake pomanjkljivosti. V največjej meri pa moremo to trditi o zakonih, kateri četudi vsestranski premišljeno skovani, vendar v obče svojega namena ne dosežejo. Tu se najbolj kaže, kolika razlika je med načrtom in njega izvršenjem, med pisanim zakonom in njega uplívom v javnem življenju.

V mislih imam lani v deželnem zboru skovani zakon, kot nekaj dodatek družinskega zakona, (oziroma poselskemu redu od 17. svečana 1885.), namreč naprava, da mora posel, ki sprejme ponudbo za službo, ob enem, ko sprejme nadalje, oddati gospodarju list za aro. Ta zakon ima hvalevreden namen, varovati kmeta in gospodarja pred nezvestimi in spridenimi posli, kar je žalibog dandanes že splošna potreba. Koj z malim vzrokom ti tak posel pretrga pogodbo s kmetom in to še najraje takrat, kadar ga kmet najbolj potrebuje. In ob času najemanja poslov nekateri kar mešetarijo z nadavki ali arami. Temu v okom priti namenil je deželni zbor z imenovano napravo, pa — kakor skušnja kaže, — delo se ni posrečilo.

Vzrok je dejstvo, da je pri nas sedaj vse premalo delavcev, da se kmetje kar pulijo zanje. Vsled tega so posli postali jako ošabni, da jih je težko pogoditi. Vedno jim treba plačo zvikevati, tako, da je ta cena že skrajno napeta, marsikteri kmet ob slabih letinah po pravici lahko toži, da dela in trudi, in skrbi le za — posle, kajti ti če ne zapravljajo, shranijo ob sklepu leta lep denar, med tem ko se je kmet navrh še zadolžil. Zraven obilne plače mora pa kmet še lepo prositi, dostikrat napajati in obdarovati posla, predno mu obljudi, da je voljan iti k njemu v službo. Ko že vse to opravi kmet, potem pa po novem zakonu zahteva od posla nadevni list, ali „list za aro“. Tega pri nas še polovica poslov neče dati in imajo zato važne vzroke. 1. Se poštenemu poslu za malo zdi, da se kmet ne žarjese kakor prej, na njegovo obljudo, na „mož besedo“, temuč hoče kakor gospoda imeti vse „črno na belem“. Tega ponosa bi mu ne zamerili, da bi ostalo samo pri tem. Ali za tem izgovorom tiči mnogo goljufije, v katere je takšne „bistre glavice“ napeljal sam imenovani zakon. 2. Če namreč kmet proti temu vse eno da nadalje, vé posel, da mu ga ne more brez lastne škode iztožiti, ker se zakon glasi doslovno: Zadatje brez izročitve nadevnega lista nima veljave ter sta za tak slučaj kazniva gospodar in posel (§ 35.)

Izgubljen je toraj nadalje, čemu še navrh kazen gospodarju? vprašamo kmetje. V vsakem slučaju je na tem božjem svetu kaznovan tisti, kdor je kriv, tedaj pa je izjema na veliko

smehujte se mi — svetoznani carigradski psi. Navadna evropska domišlija si pač ne more predstavljati niti približno tako grdih, ostudnih živali. Zdaj pa poglejmo nekoliko po ulicah! Večinoma so ozke, strme, jako slabo tlakovane ter tvorijo nepretrgano vrsto umazanih, nizkih prodajalnic, delavnic in kavarn, ki so na ulico popolnoma odprte, t. j. sprednje stene sploh nimajo. Neštevilna, uprav mejnarodna množica ljudij premika se neprenehoma po teh vlažnih, somračnih ulicah, katerih nepopisna nesnaga presega vse navadne evropske pojme. Kričeči prodajalci z velikimi krožniki na glavi, na katerih imajo svoje blago, prerivajo tu in tam gosto gnječo; dečki, ki upijejo, kakor za stavo, nujajo mimogredočim razne časopise, gonjači konj in oslov, ki prenašajo na svojih živalih zelenjavo, drva, kamenje, meso itd., vas svarijo na vse glose svojim glasnodonečim krikom: „Vanda!“ (guarda — pazi;) škornječedci, takozvani „lustradži“, čepi ob hišah ter trkajo neprenehoma s krtačo na svoje skrinjice; menjalci denarja opozarjajo tuje na svoje lire in franke; s kratka: tujec se čudi, da po polurnem sprehodu še ni oglušil popolnoma. Da v takih ulicah ne diši ravno po „eau de Cologne“ je pač umevno; mestoma prikipi smrad do takega vrhunca, da se z zmernimi evropskimi živci obdarjen človek kar boji za — svoj želodec. —

škodo kmetu. Prvič se naj pomisli, da je pri sedanjih razmerah veliko bolj prost posel, kadar se pogodbe sklepajo, nego gospodar, kateri brez posla ne more biti. Ni mu toraj nakrat mogoče skleniti s poslom pametno pogodbo, da mu je z nam enom potem ni treba trgati? Drugič moramo obžalovati velik pogrešek v zakonu, ker ne daje kmetu nobenega sredstva posla prisiliti k izdaji nadavnega lista. Sredstva torej ne, kazni pač, za nemogoč pregrešek. In da je mera polna, dostavimo da dvojna kazen se na ta način nalaga kmetu, ker imenovani zakon dostavlja: „Enako je tudi kazniv gospodar, kateri pusti po izvršenem zadatki nadevni list v poslovih rokah in podpira na ta način ponovitev zadatja“.

Ali niso na ta način na stežaj odprta vrata poslom za goljufijo? Vsak bedak, misli si, kdor izda gospodarju nadevni list, vsaj brez tega lahko se dobi še mnogi nadavek. Vrh tega imajo škodo in kazni večinoma le gospodarji, nam se skoraj nič ne more zgoditi. Da se vse prav razume, treba dostaviti, da takšnim izprijenim poslom kazni kaj malo more do živega. „Kaj zato če me kak dan zaprejo, vsaj družega mi ne morejo nič“, dé prefrigan lahkoživeč. Nasproti se pa navadno od gospodarjev zahteva kazni v denarjih in kako mu je to občutljivo, ve dandanes le sam — ubogi kmet!

Še le par mesecev je, da je stopil imenovan zakon v veljavo in porabo, pa kakšen učinek. Kmet ne zaupa poslom, ker je žalibog prepričan, kako lahko ga opeharijo po novem zakonu. Posli pa lahkomišljeno jemljejo nadavek, meneč: „denar je dober, služiti pa grem ali rad, vsaj nisem izročil nadavnega lista“. Pošten še je ta, ki brez volje služiti po storjeni pogodbi, vsaj nadavek vrne. Včasih ga je v tem slučaju moral podvojiti, tudi tega je sedaj rešen. Toraj prosta pot na vsako stran.

Pa se poreče: Vsaj so poslu tudi zažugane zakon. Če vzame več nadavkov, ubožno blagajno, vso — ubožno blagajno, vso — ubožno blagajno, vso — ubožno blagajno. To se sicer lepo ubožno blagajno daleč je od obljube ubožno blagajno mu zarubiti plačila, da si ubožno blagajno navadno v tem ubožno blagajno tudi ni kaj dati, ker — nimaš mu kaj vzeti. Iz žepa vzeti mu še sodnija ne more, družega pa tak izprijen posel navadno nima odveč. Toraj ostane le še zapor, od katerega pa poškodovanec ne more biti sit; morda mu kot davkoplačevalcu ostane le še spomin obilna doklada za „aristante“, seveda k drugim stroškom.

Iz vsega tega je menda razvidno, kako neugodno in škodljivo vpljiva novi zakon v javnem življenju, zlasti na kmetih. Ako je namen njegov, kakor se je čitalo, kmetu pomagati, morajo se mu dati pravice, ne pa še stare odtrgati. Pred vsem priporočamo, naj se spremeni do-

ločba ako posel noče dati „nadavni list“ po opominu gospodarja, da je on sam odgovoren za to, kadar se vrši stvar pred županom ali sodnijo. Dalje se razume samo ob sebi, da nadavek gre z globo vred nazaj, sicer ne more kmet imeti zaupanja dati denar iz rok. Sploh pa prosimo, naj se pri kovanju novih zakonov ali prenavljanju starih obstoječih jemlje vedno obzir na dejanske razmere na kmetih, le tako se utegne kaj posebnega za javno življenje in koristnega za kmeta skleniti. V to delajte gospoda in pomozi Bog!

Celjske novice.

(Posvetovalnega shoda) vdeležili so se vsi slovenski državni in deželni poslanci štajerski; le dr. J. Lipold se je oprostil, ker je bil službeno zadržan. Sklenili so jednoglasno ne iti v deželni zbor v Gradec. Kasneje bil je razgovor v drugih točkah zadevajočih politične taktike v prihodnje in narodno-gospodarskih zadev. Posvetovanje trajalo je dve uri.

(Celjsko pevsko društvo) si je zbralo pri občnem zboru dne 15. t. m. naslednje gospode v odbor: Predsednik dr. Konrad Janežič, odvetniški kandidat, podpredsednik dr. Franjo Tominešek, odvetniški kandidat, tajnik Josip Cilensek, notarski uradnik, blagajnik Franjo Jošt, knjigovodja posojilnice, odbornika Ivan Rebek, ključarski mojster in posestnik in Alojzij Trček, poslovođa knjigovoznice; namestnika, Ivan Nep. Gosar, akademični slikar in Jakob Križman, strgarski mojster; pevovodja, Dragotin Brvar, mestni organist.

(Veselica na Silvestrov večer), katero priredi celjska čitalnica v čitalniških prostorih obeta biti prav dobro obiskana, ker je postavil kakor čujemo, pomnoženi veselčni odsek prav zanimive točke na program. Med drugimi prednašal bode nam že precej znani zbor „Celjskega pevskega društva“ nekaj točk petja a glavna in najbolj zanimiva točka utegne biti burka: „Gluh mora biti“, katero bodo igrali tudi diletanti „Celjskega pevkega društva“. Vidi se, da se to mlado društvo pod sedanjim vodstvom vrlo lepo razvija ter dobro napreduje, zaradi tega pa se tudi nadejamo, da ob novem letu niti eden celjski Slovenec ne bode zamudil, če še tega do sedaj ni storil, pristopiti temu društvu ali kot izvršujoč ali kot podporni član.

(Matrične knjige in „vahtarica“). Celjski obskurni listič se v jedni zadnjih številkih kaj hudo usaja nad slovenskimi duhovniki, češ, ti so še le vstvarili slovenski narod, ker poslovenujejo v maticah vsa nemška imena. Grdo je uredniku tega nemškega lističa zavrela tevtonska kri, ko je nekje čital ime „Dolnikar“. Slaba vest mu je takoj povedala, da to utegne biti poslovenjeni „Tullinger“. No, gospod „Tullinger“, nič si toliko ne domišljajte, za vas ali za vaše

ime mi Slovenci toliko damo, ko za lanski sneg. Ali ste „Tullinger“ ali „Dolnikar“ nam je popolnoma jednostavno; to zaradi tega, ker vemo od kod da ste. —

(Nemško gledališče). „Celjski nemški listič“ se silno huduje nad političnim komisarjem, ki se je osmelil, prepovedati igralcem nastop z nemško frankfurterico. Takošnih prepovedi ni trpeti, ker žalijo nemški čut poslušalcev. Prismoda! Koliko pa vas je nemških poslušalcev? Veselo ga je videti urednika, kako kliče na pomoč proti političnemu uradniku, pa ne ve, kaj in kako bi svetoval. Nazadnje izreče upanje, da bo morda najpametnejše, ako „nemško politično društvo“ vzame celo stvar v roke. No le, naj se dr. Forreger zopet enkrat opeče in blamira.

(Nemška nestrpnost v Celji) presega vse meje. Ker so Slovenci parkrat v salonu „pri zamorcu“ priredili svoje veselice, zabavlja „celjski nemški listič“ proti temu in namigne s kolom oštirju, da to nemškutarjem celjskim ni prav. Oštir, g. Skoberne bode pač vedel, koliko ima on od nemčurjev in koliko od Slovencev in se tudi vedel ravnati. Sicer pa bi želeli, da bi partacij mož, katerim nemčurji vedno žugajo, prišlo do spoznanja in jim obrnilo hrbet ter ker so Slovenci po rodu, potegnili z nami. To bi precej vzelo slavo tem napihnežem in gospodarstvo mesta bi vsaj deloma prišlo v slovenske roke, kar bi gotovo bilo v veliko korist prebivalcev mesta celjskega.

(Tatvine vrše) se v Celji druga za drugo. V teku jednega meseca zgodilo se je v mestu in najbližji okolici več ko deset tatvin. Tatje so tako predrzni da koj v večernih urah med 7. in 10. uro počenjajo svoje rokovnjaško delo. Pri mesarju J. Straussu pokradli so dvakrat zaporedoma, obiskali so trgovca A. Kolenca, sušilca mesa S. Payer-ja itd. V noči od 19. do 20. t. m. pa so vlomili v prvo nadstropje v opatiji in mil. g. opatu odnesli cerkveni prstan, ki je spomin ranjega opata Voduseka in nekaj zlatov. Sreča, da gospod opat ni imel drugih cerkvenih vrednosti v dotični sobi. Lopov imel je s sabo tudi velik železni črtalnik, kateri je bil bržkone namenjen, da bi pobil preč. g. opata, ko bi se bil ta približal zlodeju. — Radovedni smo res, kdaj pridejo tem uzmovičem na sled?

(„V Gradcu se vidimo!“). S temi besedami končá glasilo celjskih nemčurjev svoje poročilo o zadnji skupščini okrajnega zastopa celjskega. Ker jim večina okrajnega zastopa ni dovolila razširitve področja celjskega mesta, se hočejo sedaj maščevati v deželnem zboru s pomočjo nemške večine. Mi se te napovedi prav nič ne bojimo, nasprotno, veselimo se je, ker zgorenje besede pomenijo za nas napredek. V prejšnjih časih so se nam, če smo jim kakšno namero skazali, čisto drugače grozili. Napovedovali so nam na katerem drugem polju — boj. Zdaj pa

Glavna prometna žila je najširša ulica Galatska „Grande Rue de Galata“, po kateri vodi železna proga za konjske železnice. Tak carigradski tramvajski voz vam je pač pravi „monster“ in jako značilen radi svoje neizrečne neukretnosti in nesnage. Navadno so vozovi dosti višji, nego n. pr. dunajski ali graški in vrhu tega sede ljudje še čisto na stregi! Človek bi mislil, da se je kar sloveča Noetova ladja zmotila v Carigrad — le nekoliko „prenovljena“ Iz „Grande Rue de Galata“ smo prišli mimo krasnega vodnjaka, ki pa še ni niti največji niti najlepši v Carigradu v ulico „Jenidžarši“, ki spada še k predmestju Tophane in kjer mi je bila gospa voditeljica še pred mojim prihodom jako ljubezljivo najela začasno stanovanje.

Toliko da se malo odpočijem, in že se napotim v avstr. šolo, ki je v najlepšem predmestju carigradskem, ležečim kakih 100 metrov nad morsk gladino, v Peri. Pera ne dela ravno iztočnega vtisa, ampak podobna je bolj laškemu mestu. Hiše so deloma lesene, deloma zidane. Navadno imajo po tri ali štiri nadstropja, od katerih obsega vsako le po 2 ali 3, včasih še celo samo jedno sobo, ker so namenjene v obče le jedni sami rodovini, ali bolje rečeno, družini. V glavni ulici — Grande Rue de Pera, — ki kaže v zgornjem delu evropsko ličnost, se nahajajo deloma prav veličastne palače evro-

pejskih poslaništev in konzulatov. Avstr. šola se nahaja v ulici „Tom-Tom“ ter obsega tri mešane, dva deška in jeden dekliški razred. Meni se je izročil na mojo izrečno željo prvi razred, a poučevala sem vrhu tega ženska ročna dela po vseh in telovadbo v 5. in 4. dekliš. razredu, skupaj, mislim, kakih 27 ur na teden. V svojem razredu imela sem 26 učencev, od katerih so govorili le štirje nemščino kot domači jezik — materinski se pač tam nemore reči, — ostali so bili Grki, Italijani, Francozi, Srbo-Hrvati in Rusi. Poučni jezik je nemški po vseh razredih; a prisiljena sem bila, govoriti večinoma laški; včasih sem si pomagala s francoščino in še celo naša skromna slovenščina mi je večkrat dobro služila. Občevalni jezik učencev med seboj je grščina, akoravno je takozvano „Griechischschwätzen“ strogo prepovedano. Poučevanje v avstr. šoli res ni posebno veselje, kajti levantinski otroci so vam pravi — „vrage“ — nemirni, jezični, govorljivi in lažnjivi kar „par excellence“. Nadarjeni so pač ti mali Levantinci; tak osemletni paglavec je že kar — učen filolog, saj govori, ali vsaj razume grški, turški, francoski, laški, nemški in morda še kak slovanski jezik. In vse te jezike govori z isto spretnostjo, in rekla bi, z istim pogumom; da se mu primerjajo včasih nekoliko nesrečni stavki, no, to ga nič kaj ne moti. „Das Mann hat sie eine Cylinder auf das Kopf!“ in

slični slovnični krasotvori mi done še zdaj po vsesih. Posebno priljubljen je ženski zaimek „sie“ in sploh vse ženske oblike; imela sem celo trdega Grka, ki si nikakor ni mogel za pomniti zaimka „ich“ in torej je revček govoril o sebi vedno v — tretji osebi. Posebno priljubljen je v tistem poliglottnem mestu včasih tolikanj usodepolni glagol „machen“. Šolarji ga rabijo seveda kjer in kedar je le količkaj mogoče. Nihče n. pr. ne reče: „Ich lerne italienisch“, ampak: „Ich mache italienisch“, ravno tako „Ich mache slavisch“ in tudi „Wir machen Turnen“ itd. — Na avstr. šoli poučujejo razven vodje, trije učitelji, dve učiteljici, jedna pomočna učiteljica, dve otroški vrtarici in več suplentov za veronauk in neobvezne jezike. Tovariši in tovarišice sprejeli so me z izvanredno ljubezljivostjo, in rada priznavam, da sem preživela med njimi marsikatero veselo, nepozabno mi urico. Rada bi vam pravila še marsikaj o avstr.-ogerski in drugih šolah carigradskih — poučevala sem namreč po šolah malone vseh v Carigradu bivajočih narodov — a čas mi tega žal ne dopušča. — Ravno tako vam iz istega vzroka ne utegnem popisati vseh narodnopisnih in zgodovinskih znamenitosti carigradskih. Ne utegnem vas peljati na slavni Galatski most, ki veže čez Zlati rog Galato z nasprotnim Stambulom in katerega imenuje Aškerc po pravici „Narodopi-

nam celjski nemčurčki nikjer več nimajo napovedovati boja. Proti Celjanom stojimo že na svojih nogah, v narodnem in gospodarskem oziru smo od njih popolnoma neodvisni. Oni sami nam niso več kos; onemogli so. Če nam hočejo kaj zabraniti ali pokvariti, niso več sami dosti močni; iskati morajo pomoči Bog ve kje. Zato kričijo sedaj na vsa usta, kako slabo se jim godi tu doli med Slovenci: Sami si ne moremo pomagati, pomagajte nam vi Gornještajerci in maščujte nas ter izkoristite svojo večino v deželnem zboru. Če bi mi rekli, da tako početje ni plemenito, bi morda kedo mislil, da nas je strah navdal in da hočemo zdaj vplivati na boljša čutila nemške večine deželnozborske. Kaj še! Plemenitosti niti pri Celjanih niti pri nemški deželnozborski večini ni najti. Proti taki vrsti ljudij je treba drugega stališča. Niti za las ne smemo odjenjati od svojih pravic in teženj. Takih groženj kakor: „V Gradcu se vidimo!“ se nam prav nič ni bati; pokažimo jim, da zastopamo bogatejši in za vso deželo važnejši del Štajerske kronovine, ki v primeroma višji meri tako v denarnem, kakor v krvnem davku prinaša k skupnim deželnim potrebščinam. To stališče nam je tudi nasproti vladi zavzemati. Ne strah, nego ponos in odločnost nas mora navdajati in v „Gradcu se ne vidimo“ mora biti tako dolgo naše geslo, dokler se ošabnost in nestrpnost nemško-liberalne večine v deželnem zboru ne ukroti in potisne v primerne meje. Torej v Gradcu se ne vidimo!

(Previdni bodimo!) V celej svojej nemčurški nestrpnosti pokazalo se je nedavno ravnateljstvo hranilnice mestne občine radgonske, ko je vposlala „Južno štajerska hranilnica v Celji“ ondodnemu zavodu hranilno knjigo, da naj se ji izplača, ter razumevno dopisala slovensko. Ravnateljstvo radgonske hranilnice odgovorilo pa je naslednje:

„Löbl. Südsteirische Sparcasse“
Cilli.

Nachdem bei uns die Amtssprache die deutsche ist, senden wir Ihnen Ihre Zuschrift in slovenischer Schriftsprache nebst dem ingelegenen Einlagebüchl unserer Sparkasse mit dem Bemerken zurück uns Ihren Wunsch in deutschen Worten mittheilen zu wollen.

Achtungsvoll
für die Direktion der
Sparkasse in Radkersburg

Antauer m. p.

Takega postopanja pač ni nikdo vajen od ravnateljstva denarnega zavoda, tem manj, ker je vendar le pričakovati, da so pri hranilnici mestne občine radgonske možje, od katerih se najmanj sme zahtevati spodobno vedenje, običajno v devetnajstem stoletju in vsaj malo omike, da ne govorimo od družabnega postopanja do sestrinega zavoda. S tem činom dokazalo pa je ravnatelj-

stvo, da poseduje vsega več, kakor potrebne prijaznosti. Oglejmo si malo natančneje zavod, kateremu je „čast“ se ponasati s takim vodstvom, da vidimo, od koga dobiva vloge in kam razpečava svojo gotovino v plodonosno nalaganje? Nedvomno sta delokrog Radgona in Gornja Radgona, ker sta jej najbližje. Kako pa je razmerje prebivalcev? Po mržnji ravnateljstva do vsega slovenskega sodeč, morali bi biti stanovniki teh okrajev sami Germani! Toda je pa statistično takole: Okraja štejeta Slovencev 13.640 in Nemcev pristnih in nepravih le 13.359. Tedaj Slovencev nad 50 odstotkov. Uložnega stanja hranilnih vlog skazala je hranilnica z dnem 31. grudna 1894 2,348.051 gld. 92 kr. in posojenega imela je pa isti dan 1,837.569 glo. 65 kr., rezervnih zaklad pa skupaj 323.046 gld. 23 kr. Primerjaje te številke z razmerjem prebivalcev uvidimo, da pripada tedaj na hranilne vloge katerih se smelo trdi, da je narodni slovenski denar, okrogli znesek po 1,175.000 gld., posojil danih je slovenskemu kmetu najmanj okoli jednega milijona in rezervnega zaklada pomagal je prislužiti prezirani Slovenec znatno svoto nad 160.000 gld. zato menda, da se sedaj njegov jezik tako preziravno zaničuje. Slovenci okrajev radgonskih, bodite previdni, kadar imate opravkov pri hranilnici mesta Radgone, kajti ako ne bodete zatajili svojega jezika, pripeti se vam lahko, da se vam niti vaš lastni vloženi denar ne bode hotel izplačati, kadar ga potrebujete, ali pa celo, da vas pobalinski nažene kaki Antauer ali kdo drugi ravnatelj. Kako vendar zamorete zaupati vašim sovražnikom vse svoje premoženje? Mar vendar ne menite, da ste Slovenci primorani rediti z vlogami zavode, katerim je strankarstvo in zaničevanje nas, prva in glavna naloga. Odtegnite jim svojo pomoč, vsaj imamo svojih denarnih zavodov na izobilje, kateri so zaupanja v popolnej meri vredni in od katerih tudi vemo da so naši.

(Božična veselica) „Kateri podpornega društva“ v Celji, vršila se je 22. in 23. t. m. prav sijajno in v občo zadovoljnost. Igra „Kjer je največja sila, je roka božja najbolj mila“ igrali so otroci pod vodstvom šolskih sester tako ljubko, da so silile marsikom solze v oči. Tudi živa podoba: „Uboga družina pri jaslicah“ napravila je posebno dober utis na vse gledalce. — Častite šolske sestre pokazale so opetovano že, kaj zmore prava vzgoja in pouk pri otrocih in tudi tokrat se jim prav toplo zahvaljujemo za trud in požrtvovalnost pri vprizorenju tako lepe božične veselice. Tudi v imenu uboge mladine, za katero je čisti dobiček namenjen, jim izrekamo najtoplejo zahvalo.

(Slavnost „Celjskega Sokola“) obnesla se je sijajneje, kakor pričakovano. Cela dvorana „pri zamorcu“ bila je do zadnjega kota napolnjena.

Saj je pa tudi šlo za izredno odlikovanje, katero je imel „Sokol“ izkazati svojima zaslužnima ustanoviteljema. Pristrčni nagovor dr. Brenčiča in ginjena zahvala gosp. dr. Vrečka ter burno pritrdjevanje vsega občinstva so nam dokaz, da so vsi vdeleženci smatrali to slavnost za potrebno. Zasluge staroste g. dr. Vrečka so pa tudi take, da jih „Sokol“ skoro ne more plačati. Ta zavest je tudi navdajala ves odbor in bil je slednji v veliki zadregi, kako priredit svojemu bivšemu ljubljenski starosti primerno zahvalo. Mi priznavamo, da so priprave bile težke, a tudi to moramo potrditi, da je vspeh bil izredno sijajen. Vse celjsko Slovenstvo bilo je zbrano pri tem večeru in jednoglasno se je slišalo priznanje, da je „Celjski Sokol“ vedno še središče narodnega gibanja v Celji. Da bi to tudi v prihodnje ostal, želimo tudi mi in kličemo njemu in obema slikovancema pristrčen „Na zdar!“

(Imenovanja) G. Schmorantzer Jos., nadučitelj v Velikih Laščah imenovan je za učitelja na okoliško šolo v Celji: g. Zorn Jos., učitelj v Vipolžah pri Gorici za def. podučitelja v Dramlje; g. Tratar Jos., (roj. v Mokronogu, ljubljanski učit. kandidat, pa za pomožnega podučitelja za okr. glavarstvo celjsko, gdč. Eppich Olga, (ljubl. učit. kand.) za suplentinjo v Vojniku. Gdč. M. Strecker, poduč. v Hrastniku premeščena je v Št. Peter v S. d., gdč. Al. Thienel pa iz Št. Petra v Hrastnik.

Spodnje-štajerske novice.

(Premembe pri o. duhovščini). Č. g. Al. Šuta, kaplan v Šmarjeti pod Ptujem, gre za provizorja v Sevnico. Provizor v Šmarjeti pri Rimskih toplicah, Č. g. V. Vogrinec, gre za kaplana na njegovo mesto. — Umrli je Č. g. Fr. Pintar, župnik v Št. Jarneji pri Konjicah, 71 let star.

(Železnica Velenje-Spodnji Dravberg) Kakor se poroča iz zanesljivega vira poslanec Mih.

vano v sodelovanju s sškega ministerstva o lenje-Spodnji Dravberg in remo pričakovati, da se prične p. danjem te proge, kakor tudi proge Zeln. Voišberk. Obedve prog. b. 1897. — Dal Bog, da se novica vresniči in izpolni dolgo-trajna želja onih mnogoštevilnih krogov, ki že toliko časa pričakujejo zvezo Zeltweg-Spodnji Dravberg-Celje.

(Vabilo). K občnemu zborovanju podružnice sv. Cirila in Metoda na Vranskem, na dan 29. decembra 1895, v Šentakovej gostilni ob 6. uri zvečer. Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo zapisnikarja o društvenem stanju. 4. Volitev novega odbora. 5. Vplačevanje letnine in vpisovanje novih udov. 6. Prosta zabava. — Vse ude in prijatelje te

sno razstavo“, — saj srečate na tem mostu v istini zastopnike malone vseh narodnosti in veroizpovedanj. Tu stopicajo za vami Levantinci in Levantinke oblečeni s pretirano nakičenostjo po najnovjšem pariškem kroju; tam koraka počasi in mogočno pravoslavni pop, zahaljen v dolgo črno suktnjo z visokim, železnemu loncu podobnim pokrivalom, ali pa turški hodža, dolgo-bradat starič častitljive postave z zeleno ovitimi fezom na glavi, zdaj hiti mimo vas Albanec v čedni, rekla bi, koketni opravi, zdaj vas pozdravi morda Hrvat v bogatej, z zlatom prešitej obleki s prijazno domačo besedo; potem gledate radovedno za Mulatinjo v živobojnej, slikovitej obleki, zdaj pa za turškimi damami, zahaljenim v dolge svilnate plašče; potem vzbuja vašo pozornost zamorec v snežnobeli obleki ali pa Beduin s svojim krasnim, kakor iz bronca vlitim obrazom. —

Ne utegnem vas voditi po skrivnostno-samotnih ulicah stambulskih, kjer vlada grobna tišina in mrtvaški mir, katerega moti le redkokedaj poluglasni ženski smeh izza zamreženih oken na pol razpalih lesenih hiš, ali pa veseli glasovi Straussovega valčka, ki ga svira turška igralka na ličnem evropskem glasoviru. Posebno pa obžalujem, da vam ne morem razkazati one največje znamenitosti carigradske, stambulskega bazarja. To vam je pravi vshodni

čudež — velikanski, vedno skrivnostnotemno blišč obstoječe iz nebrojnih pokritih, obokanih ulic, kjer so na prodaj prirodni in umetni pridelki vsega ozemlja — dragoceni sibirski hermelin poleg pristno-kitajske svile, pozlačena steklenica perzijskega rožnega olja, poleg škatljice žveplenk iz Pojazzijeve tovarne na Štajerskem. — Ne utegnem vas spremiti pod gorostasno zidovje sloveče Agije Sofije z njenimi mogočnimi, veličastno v nebo molečimi minareti, ne pred zalo Ahmedovo džamijo s šestimi vitkimi, krasnimi minareti, jedino džamijo vsega mohamedanstva s šestimi minareti; ne na sedanji turški Al-mejdan, ki se razteza pred njo, nekdanji sloveči „Hippodrom“ bizantinskih časov kjer se je razvijal ves blišč in sijaj bizantinskega cesarstva. — Še rajši pa bi vas opozorila na nekdanjo jetnišnico carigradsko, na slikoviti grad „sedmerih stolpov“, čegar še dobro ohranjene razvaline se dvigajo v predmestju Jedikule. Dandanes stoje le še štirje stolpovi, raz katere uživa potovalec rajsko lep razgled čez Carigrad, čez Zlati rog, Bospor in Marmarsko morje. Razcapani derviši stražijo vhod v grad, ter terjajo od tujca malo vstopnino. Derviš s svetilnico v roki vodi potem obiskovalca po ozkih, popolnoma temnih stopnicah, hodnikih in ječah, ki so tako strašne, da človeka kar groza obide še sedaj, ko je vendar minilo že sto let, kar je bil zadnji nesrečni

jetnik tukaj umorjen. Povabila bi vas potem na izprehod ob starodavnem mestnem ozidju, deloma razrušenem pri oblegi carigradskega mesta leta 1453. Nedogledno se razteza to osivelo zidovje v veličastni jednoličnosti od Marmarskega morja do predmestja Aivan-Serai ob Zlatem rogu. — Da, ko bi utegnili, gospoda moja, občudovali bi z menoj tudi podzemne čudeže carigradske, one velikanske vodnjake večinoma bizantinskega izvora, med katerimi je največji in najlepši vodnjak Bin-bir-direk t. j. vodnjak tisoč in jednega stebra. Vode dandanes ni v njem in praktičnega pomena sedaj nima; sviloprejcem služi za delavnico in zijalastim turistom v zabavo.

Deset mesecev — celo šolsko leto — mudila sem se v Carigradu, a kako hitro so minili! Neznano tesno mi je bilo pri srci, ko sem stopila dne 4. julija 1894. na krov Lloydovega parobroda „Medea“. Izvolila sem si bila nastopno pot: Čez Bospor in Črno morje v Odeso, od tod v Galac in po Donavi navzgor do Budimpešte, potem po železnici naprej v domovino.

Spominapolna pot zares! In se je tako zgodilo tudi meni. — Na pol nezavestno sem zrla v neskončno lepi svet; jedina jasna misel mi je bila iskrena želja: „Da bi te videla še kedaj, ti rajskolepi kraj!“ Veličastno in ponosno reže

